Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XV — Reus Dimecres 6 de Juny de 1900 — Núm. 3.583

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes	Ptas. 1
n provincias trimestre	» 3'50
Extranger y Ultramar	» 7
Anúncis, á preus convencionals.	

Farmacia Serra

12 ANYS de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sía tota classe de..... **TOS**

La que paga més contribució de la provincia.

IMPORTANTÍSSIM

als herniats (Trencats)

Lo que acredita á una casa de comers no son precisament las alabansas inusitadas ni 'l reclám de falsos remitits y certificats, medis molt empleats en las grans capital; pero aquí, ahont tots nos coneixém, sols los fets ab sa incontrastable elocuencia assentan las reputacions; per aixó aquesta casa s' enorgulleix d' haver fet de cada comprador un parroquiá y de cada parroquiá un propagandista entussiasta.

Son molts los que han acudit á consultarme creguts d' estar herniats (trencats) y fet lo regoneixement s' han convensut de lo contrari.

La opinió dels senyors facultatius d' aquesta comarca respecte al meu establiment «La Creu Roja» y 'ls set anys de práctica en la casa Clausolles de Barcelona, son garantías que no olvida 'l públich.

Braguers de tota classe lo més práctich y modern pera la curació de las hernias

Especialitat en braguerets de cautchuc pera la complerta y prompta curació dels tendres infants.
Elastichs omopláticbs pera evitar lo carregament d' espatllas.
Faixas hipogástricas pera corretjir la dilatació y abultació del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias.

ESTABLIMENT **LA CREU ROJA** *PLASSA DE PRIM.-REUS*

INSTITUT VACUNÓGENO SUÍS - LAUSANNE

DIPOSIT EXCLUSIU A REUS

D. ANTON SERRA (farmacéutich)

Arrabal Santa Anna, 30

LINFA			PULPA		
Tubo pera 2 á 3 vacunas	Ptas.	1'25	Placas pera 3 á 4 vacunas	Ptas.	1'50
Tubo pera 8 á 10 vacunas	»	1'50	Placas pera 6 á 8 vacunas	»	3'00
Tubo pera 20 á 25 vacunas	»	3'00	Pots pera 25 vacunas	»	8'00
Estutx ab 5 tubos pera 2 á 3 vacunas	»	4'00	Pots pera 50 vacunas	»	15'00

DOCTOR J. MIRÓ

OCULISTA

Consulta en Reus: Lôs dilluns y divendres de dos á cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tarragoná: los demés dias de deu á una del matí y de tres á cinch de la tarde havent trasladat son gabinet al mateix carrer de la Unió, 7, pimer.

Traslado

Joan Magriñá, Metje Cirurjiá ha traslladat son despatx al carrer de Sant Salvador núm. 1, cantonada al Arrabal alt de Jesús, entrusselo, ahont ofereix sos serveys professionals.

Horas de consulta de 12 á 2.

J. MERCADÉ REIG

Participa á sos clients, y al públich en general haver trasladat sa botiga de basté y artícles de viatje al carrer de S. Joan, núm. 9.

Secció doctrinal

Nostra llengua

«Parleu y canteu en catalá.
Lo jorn que deixareu de ferho no
sereu pas rossellonesos.»

Aquestas paraulas digué lo nou bisbe de Perpinyá, Mr. de Carsalade du Pont ab motiu d' una festa que li dedicaren alguns lletrats d' aquella terra tan catalana com la nostra, per més que avuy formi part de la vehina República.

Y aquestas paraulas devém tíndrerlas los catalans, presents en tots moments, per no caurer, en lo que jo 'n dich ridiculesa, de parlar ab una altra llengua, que segons diuhen es molt *sonora y armoniosa*, y que per desgracia alguns catalans de naixement, més no de cor, enrahonan á totas horas menyspreuhan la seva, sense veure que, qui tenint llengua propia parla la d' un altre, se converteix en vasall seu.

En efecte, no cal demostrar que l' home es fill del medi ambent; y sent la llengua la manifestació del modo de sentir d' aquest, també té de passar á sobre d' ella tota la influhencia d' aquest medi ambent, y aixís cada poble té la llengua segons son carácter y aixís veyém que 'l francés, l' italiá, lo catalá, lo castellá y 'l portugués, venint totas del llatí, tenen avuy una modulació tan diferent y es perqué sense volguerho l' home que viu en nostra montanya, tindrá diferent carácter y espressará sas sensacions d' un modo ben diferent al que viu en las grans planas castellanas, y aquest fará lo mateix respecte al que viu á las montanyas del Piamonte, etc. y aixís com nosaltres no 'ns divertím ab espectacles sagnants, perque no cau sobre nostre l' aixafador sol de Castella sinó que tením la freda tramontana que 'ns desaixomuneix lo cap, tampoch los castellans gosan en nostres sencills aplechs [illegible]

De modo que sent nostra llengua 'l nostre [illegible]to, sents l' expressió de nostre carácter, renegar d' ella es renegar de nosaltres mateixos, es deixar de ser lo que som pera volguer ser un altre poble, es negarnos á noseltres mateixos y aixó los que de debó 'ns estimém la nostra Patria, los que som catalans de cor, ho havém de infiltrar á l' ánima del poble, fent de manera que aquest no 's deixi seduhí per la lluentó y ampulositat de la llengua que volen imposarnos (y que per desgracia es la única que 'ns ensenyan encar que malament) segurs de que lo dia que perdrém la nostra, perdrém ab ella la serietat del nostre carácter y nostra condició de poble, puguém allavors acabar la tasca que han comensat, que no es altra que la de posarnos al seu nivell ja que ells no volen ú no poden arribar al nostre, perdent aixís per sempre lo dret de reclamar llur Llibertat per nostra terra y fentmos dignes de entrar á formar part de las nacions mortas.

Per aixó lo bisbe du Pont diu «parléu y cantéu en catalá» y per aixó nossaltres fentmos nostras aquestas paraulas devém usar sempre nostra llengua devém trevallar perque 'ns reconeguin oficialment y devém sempre y en qualsevol lloch defensarla dels grollers insults que li dirigeixen segurs de que enaltintla, enaltím la Patria, defensantla, no fem més que defensans á nosaltres mateixos y parlantla sempre cumplím ab lo deber més rudimentari que tením los que havém tingut la sort de naixer á Catalunya: Ser catalans.

R. J. FORCAIRE.

Modo com las plantas assimilan

per medi de las arrels las substancias fertilisants de la terra

Ja s' ha vist que dels elements necessaris á la alimentació y consegüent creixement y desenrotllament de las plantas, lo carbonum, oxigen y hidrogen, son directament assimilats del ayre atmosferich per medi de la clorofila de las parts verdas dels vegetals, que 'l nitrogen es absorbit del aire atmosferich en forma d amoniach, y que certas plantas l' absorbian també per mediació d' un micro-organisme que 's desenrotlla en las sevas arrels, més no en cantitat suficient per satisfer las necessitats de las que l' home cultiva; aquets

nitrogen, junt ab los demés cossos simples, tenen de ser absorbits per las plantes per medi de las arrels.

Més tant l' analisi de las terras com la práctica demostran que, exceptuant lo nitrogen, la potassa y lo fósfor, tots los altres principis entran en tant poca cantitat á la formació de las plantas y las terras las contenen ab tal abundancia, que no cal preocuparse d' ells ni restituirlos á la terra baix cap forma d' adob.

Las arrels unicament absorbeixen las substancias que son solubles y 's posan en contacte ab ellas, ó bé aquellas que fa solubles en virtut de certa sustancia ácida que 's agrega. Aixó pot afirmarse y 's deduheix dels traballs y experiencias den Graham Sanchs y Zœller. Més ¿ab quina forma son absorbits aquets elements per la planta? La resposta á aquesta pregunta ha sigut un dels temas més discutits per agronoms y naturalistas. Lo nitrogen se troba dins la terra en tres formas, que son: orgánica, ja sia animal ó vegetal, amoniacal y nitrica. ¿En quin d' aquets estats es assimilat per las plantes? Abans de que predominés la teoría dita mineral den Liebig, que aném á discutir, predominavan las ideas Boussignault, qui creya que 'l nitrogen era l' element que més necessita la planta pel seu desenrotllament. Tant era així que classificava 'l valor dels adobs segons la cantitat de nitrogen que contenían. Liebig combaté á Bossignault, fundantse en que del analisis quimich de las terras resultava que aquestas contenían al menos de 4.000 á 8.000 kg. de nitrogen per hectárea, y á pesar d' aixó tenían d' adobarse per obtenir regulars cullitas. Citava 'l fet de que una femada, 50.000 kg. de fems per hectaria, porta al terreno 250 kg. de nitrogen, mentres que una cullita de blat n' extreu de la terra 100 kg. de la mateixa substancia; y, ab tot, á la cullita vinenta tenía de tornar á esser adobada aquella terra per obtindre bons cullita. Liebig deduhía donchs, que no era 'l nitrogen lo que mancava á aquellas terras. Lo que manca, deya éll, son sals de potassa y fosfats puig las plantas no absorbeixen més que substancia mineral. Aquest nitrogen que contenen aquestas terras y 'l que ab los fems li portan no pot esser absorbit per las plantas més que 'n forma de sals minerals; y mentres no hagi sofert las transformacions necessarias pera ésser *mineralisat* es igual que si no existís. Aquets van esser los primers fonaments de la famosa teoría mineral den Liébig. L' humus, l' adob organich, digueren, l' aliment per l' anima, fins que al morirse aquest, y en virtut de la descomposició y fermentacions que son cos sofreix, se descompon altra volta en los elements minerals primitius, retornant los uns al ayre en forma de gasos, los altres á la terra en forma de sals, tancantse així lo cicle que fa la materia. Si no fos així, diuhen: ¿com se comprén la vida dels primers vegetals? ¿Quin humus y quina materia orgánica hi havía alashoras, puig que tots están conformes en que la vida vegetal se desenrotlla en lo globo primer que l' animal? Per comprovar la teoría mineral feyan vegetar plantas en disolucions acuosas que contenían sals.

Las consecuencias que logicament deduheixen los partidaris d' eixa teoría son ben sapigudas de tots los agricultors; lo fem diuhen es un mal adob, puig no conté més que un 18 per 100 de materia mineral, ocupa molt de volúm, es costós de transportar. L' únich, lo gran adob, son las sals minerals. Pels partidaris de la teoría mineral, rés més senzill que mantenir la fertilitat d' una terra; s' analisa que hi manca potassa, sosa, ferro, nitrogen: comprant á cal adroguer una sal soluble que contingui 'l cos que falta, está curat lo mal. S' analisa la composició elementaria de la planta y tot seguit deduheixen l' adob que li es més convenient. Tal planta, potassa, tal altra, fosfor. D' aquí la pluija d' anuncis, que cau tot sovint al propietari, de tots los adobs minerals imaginables, de guanos de totas menas, que, segons los prospectes, tenen propietats fertilisants tan excelents que son capassos de convertir la terra més pobra en més fertil que las verges d' América. Tant y tant s' ha abusat de la teoría mineral den Liebig, sostinguda d' un modo absolut pels pseudosavis, y tal propaganda han fet los fabricants de productes quimichs, que poch menos que ha sentat plassa de burro 'l pagés que, no deixantse enlluhernar per teorías tant afalagadoras y tant sugestius anuncis, ha continuat, com los seus pares y 'ls seus avís, adobant las terras ab lo fem de cuadra y ab la prosaica y pudenta mesquita.

No pretench ni crech que la teoría mineral den Liebig siga absolutament falsa, més en ella s' hi verteixen conceptes que no ressisteixen pas á un lleuger analisis, y sobre tot d' ella se n' han tret consecuencias descabelladas.

(*Continuará.*)

La guerra del Transvaal

No 'ns havían dit los inglesos que 'ldia 28 de Maig lo general Rundle tingué que lliurar un combat á Senekal avans de realisar son avans envers dit punt, limitantse las noticias rebudas á afirmar que 'l general anomenat havía conseguit arribar á Senekal, fent presumir que sa operació s' havía efectuat ab igual facilitat y desembràs ab que al semblar se realisaren totas las empresas per las tropas británicas. Pero eus aquí que l' informació oficial, callantse los detalls del combat, ve avuy á advertirnos que l' ocupació de Senekal li costá á Rundle nade menos que 45 morts, lo qual fá suposar que 'ls ferits s' aproximarían á 200, tenint además que donar per segur que las pérduas dels boers degueren ser insignificants, quan res se diu d' ellas. Per aquests part se veu que 'ls boers no están tan desanimats no careixentde forsa pera donar cops que dolguin.

Las dificultats que 'ls inglesos volen donar per vensudas en absolut, podrán ser cuydadosament reservadas en las informacions del moment, pero si existeixen, no hi ha habilitat que pugui conseguir despullarlas de sa realitat; així es que encara á pesar de tots los cálculs optimistas de la opinió inglesa y encar del mateix general Roberts, no solzament se ha verificat fins aquest moment la triomfal entrada del generalíssim británich á Pretoria, sino que ja 's va sapiguent que 's lliurá un combat al Sur de la ciutat y s' está llirant altre algo més al Nort dels que al semblar no han sortit los inglesos molt ben lliuráts.

Com se pretenía fer creure que 'ls boers no oferían cap resistencia y demostrar que estavan completament desanimats, la noticia d' aquets combats en las inmediacions de Pretoria; així com la del que tingué que sostenir Rundle pera arribar al Senekal y la de que 'ls boers han destruhit lo pont de Irene, per ahont passa 'l ferrocarril, á las mateixas portas de Pretoria, han vingut á desvirtuar molts dels cálculs que 's venian fent. Los boers poden, volen, y saben lluytar, y 'l no haverho fet en determinadas ocasions obeheix á son propósit de ferho en condicions absolutament favorables pera ells y perillosas pera 'ls inglesos.

La fugida de Kruger no es, per lo que 's va sapiguent, una fugida personal; es un moviment militar fet ab tota preparació y ordre pera assegurar la continuació de lluyta; en quant al intent de French de no seria dificil que 'ls que tractin de copar resultessin copats, donchs ab Kruger marxa una forta columna boer y protegeixen sa marxa los generals Meyer y Davot, mentres lo flanch dret dels inglesos continuhi amenassant y 'ls passos del Drakensberg fortament defensats.

Entre tant, per altres punts també se deix notar l' empeny dels republicans, com ho prova lo combat sostingut al Nort de Gerdonia, en ahont los inglesos tingueren un centenar de morts, y com ho confirma 'l fet de haver sigut sorprés en Douglas un destacament inglés, que va perdre 17 de sos individuos en la batalla.

Tots aquets datos que s' escapan al rigor de la censura, ab altres molts que la censura impideix publicar, pero que s' anirán coneixent, provan que la guerra no ha perdut son interés y que potser sia ara quant lo recobri ab major amplitut, tenint en compte que la situació de Roberts no es tant despejada á 1.000 kilómetres de sas bases d' operacions y ab sas forsas disseminadas en son extens territori.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 5 de Juny de 1900
FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetre aneroide	Grau d'humitat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Obser particular.
9 m.	751	87	'	3'5	Ras	
3 t.	751	85			»	

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.
9 m.	Sol. 30	19	14	O.	Cumul	0'4
3 t.	Sombra 23		20	E.	»	0'5

A pesar de lo intempestiu del temps regnant, foren en bon número las personas que ans d' ahir sortiren á passar lo dia al camp.

—

Lo resultat de la suscripció al empréstit, en aquesta ciutat ha sigut de 7.599,500 pessetas.

—

Al donar compte fa pochs dias de la publicació del interessant llibre «Cosas de Reus» escrit per lo distingit escriptor y compatrici nostre D. Joseph Güell y Mercader, descuydarem dir que ha estat imprés ab delicat gust artistich y magnifich paper y en forma modernista, en l' acreditat establiment tipográfich del senyor Navás.

Acabada la encuadernació dels exemplars, s' han posat ja á la venta en lo kiosko de Pau Balart y llibrerías de Joan Grau, carrer del Metje Fortuny; y Joseph Grau, carrer de Monterols, 20, y també en la imprempta del senyor Navás.

—

Durant tot lo dia d' ahir, gairebé net del tot de núvols l' espay, bufá en aquesta ciutat un vent N. O. huracanat.

—

Nos escriuhen de Espluga de Francolí, ab fetxa 4 del present:

«Las plujes d' aquets dias han privat de que avuy se portés á cap la peregrinació que hi havía projectada á la Ermita de la Santíssima Trinitat. Aquest acte s' ha aplassat pera 'l próxim diumenge, aumentant cada dia més l' entussiasme pera que aquell resulti grandiós.

—

L' Ajuntament de Terrassa ha acordat per unanimitat emetre un empréstit pera construhir una plassa-mercat de ferro.

—

Han sigut denunciats los periódichs barcelonins «La Publicidad» y «La Voz de los Gremios».

—

Lo venerable bisbe de Vich doctor Torras y Bages, ha publicat un hermós escrit en catalá en lo «Boletín Oficial del Obispado de Vich», titulat: «Instrucció preparatoria pera la Consagració dels homes al Cor de Jesús que dirigeix al seus diocessans lo Bisbe de Vich.»

—

La passada setmana contragueren matrimoni á la propera vila de Cambrils la distingida senyoreta donya Concepció Bassedas y Ferré, filla de nostre particular amich D. Joseph Bassedas y Borrás, en lo jove propietari de Santa Coloma, D. Joseph Mullerat.

Bon nombre de distingidas personas assistiren al acte d' himeneo, essent obsequiadas pels contrayents en un espléndit refresch servit per la acreditada pastelería «La Confianza», d' aquesta ciutat.

Desitjém als recent casats inacabables dias de felicitat.

—

Diuhen de ... de Barcelona que s' han rebut varias cartas á aquella ciutat anunciant l' arribada del senyor Paraiso á la mateixa pera últims de la present setmana.

—

Son generals las queixas que 's produheixen contra 'l Govern, respecte á la forma de en que ha portat á cap son acort de subvencionar en part lo viatje de doscents obrers á París, pera que visitin la Exposició Universal, treyent del estudi las profitosas ensenyansas de tan gran certamen.

La provincia de Tarragona ha quedat preterida com las de Lleyda y Girona, qual si en una y altras no existís classe obrera digna de figurar al costat de la del resto d' Espanya, y molt especialment de la de las provincias vascas, que, lo senyor Alzola sabrá per qué, resultan las més favorescudas.

Sabèm que l' «Ateneo Tarraconense de la Classe Obrera» tracta de dirigirse, si no s' ha dirigit ja, als representants en Cort d' aquesta provincia, fentloshi patent l' agravi que ab la disposició que comentém se 'ns ha inferit.

—

Se 'ns suplica la inserció del adjunt suelto:

«Tenint en compte las anormals circunstancias que estém atravessant, «La Ilustració Llevantina» ha determinat suspendre la seva sortida fins al próxim Juliol, y aprofitar aquestos dias pera portar á la práctica lo projecte de reforma que tenía en estudi que la millorará en tots sentits.

D' aquesta suspensió voluntaria y subsegüent reforma, no 'n sufrirán cap perjudici los interessos dels seus favoreixedors».

—

Lo recaudat en lo dia d' ahir en l' Administracio de Consums per diferentas especies puja la cantitat de pessetas 1146'23.

—

Se diu que en breu se portará á cap l' empalme dels ferrocarrils directes y 'ls del Nort en aquesta ciutat, si be 's creu que sóls será pera 'l transport de mercancías.

Ja que 's tracta de millora de tanta importancia, convindría que fés ampliada pera que 'ls viatjers gossessin del mateix benefici.

Ara lo que interessa es que las obras se practiquin á la major brevetat possible.

—

Lo resultat del empréstit á la vehina ciutat ha sigut lo següent:

414 suscriptors á metàlich per pessetas 15.006,000; 3 id. en obligacions del Tresor per 32.000; 34 id. en id. de Aduanas per 273.500; total, 15.311,500.

—

Durant l' any de 1899 la producció d' or del mon representa un valor de 1,569.523.270 franchs, que va excedir á la del any anterior en 123.784.865. En pes se van produhir 472.022 kilógrams distribuhits en la ségüent forma: América del Nort, 150,281 kilógrams; Oceanía, 11,491; Africa, 113,867; Europa, 43,634; Assia, 25,930; América Central y del Sur, 20,819. Lo Transvaal ha perdut lo primer lloch que ocupá durant l' any 1898.

—

De Valls diuhen que 'ls metjes forenses d' aquella població han fet la autopsia al cadavre del noy Simó Ciurana, mort d' intoxicació, segons rumor públich, per haver pres la llet d' una cabra malalta, pero veyent que la operació no dona cap dato que aclareixi 'l procés, las vísceras serán posadas á un nou exámen.

Se creu que la intoxicació pogué produhirse per un tumor dolent que tenía la cabra al interior de la glàndula mamaria.

Ha sigut posat en llibertat lo pastor Bonaventura Monlata, que vengué la llet ignorant la enfermetat de la cabra.

—

En 1898 moriren à la isla de Cuba los següents individuos de tropa naturals d' aquesta provincia:

Pere Pallejá Pagés, Francesch Vergés Ferrer, Isidro Benet Moya, Pau Cruz Expósito, Vicens Carrul Oliver y Joseph Casas Cabré y Joseph Gorda Garrell.

—

Escriuhen de Falset ā nostre company «La Renaixensa»:

1 de Juny.

«La filoxera te casi bé totas las vinyas del país acabadas.

Los principals contribuyents tenen los corresponents expedients á Tarragona, esperant que 'l senyor Delegat d' Hisendā rebi ordre del senyor Ministre del ram (que ho te promés al nostre diputat) pera procedir á la seva aprobació. Noranta y pico de fincas tenen l' expedient á Tarragona, favorablement informat per la Junta pericial.

Las fincas restants de vinyas filoxeradas que no tenen cursat l' expedient, no li tenen per falta de medis, y per lo mateix, per falta de medis per pagar la contribució, tenen las fincas aquestas l' auxili del Estat en forma d' embarch y subasta.

Sort que 'l nostre diputat, aquell que al Congrés s' escoltava com lo senyor Cañellas li deya: «Ya sé que S. S. es de los mudos», es molt amich del Ministre y l' altre dia va enviar al nostre batlle una carta d' aquest senyor en la que deya al «flamante Diputado »que había dado orden al Sr. Delgado para que proce»diera á la aprobación de los expedientes de filoxera »que fueran de justicia.»

Ja ho veuhen (?). Mes de cuatre ximples que 's creuhen que 'ls Ministres son gent de poch mes ó menos, ja ho veuhen! ¡Quina pulcritut y quin zel per la justicia!

Are lo mal está no més en que alguns que no tenen diners pera reclamar justicia y alguns altres que mentres la vinya se 'ns moría molt depressa l' expedient se 'ns adormía á Tarragona y avuy no estém al corrent del pago de la contribució, aquestos repeteixo, no tindrém la satisfacció d' esser amparats per la justicia.

¡Justicia! Y que n' están de broma 'ls nostres Ministres! Si sabrém los falsetants lo que es justicia en materia d' administració! Fa molts anys que no l' hem vista. Ja no la coneixém més que per sentirla anomenar als Ministres.

¡Justicia! Aixó en materia contributiva sembla que vol dir que 'ls impostos deuhen ser justos, equitatius. Veyám, donchs, si à Falset ho son.

Un argument senzillíssim y al alcans de totas las personas que pensan ab lo cap, nos ho demostrarà.

Deu anys enrera á Falset se pagava 'l mateix cupo de contribució territorial que avuy, y valía la cullita al menos vuyt vegadas lo que valdrá probablement la actual. Comentaris? No calen.

¡Justicia! S' han fet á Falset en los derrers vuyt ó nou anys vuyt ó nou repartos de consums, dels que ningú ha pagat un ral.

Quants y quants, si haguessim de pagar lo que devém de consums, ab tot lo que tením no ho podríam pagar.

¡Justicia! Com no sia la del cel; la de la nostra terra, al igual que la vinya indígena, te la filoxera á las arrels.

Molt podría parlar avuy sobre l' assumpto de la carretera de Falset á Gratallops y Vilella baixa, de que en una de mas anteriors me 'n vaig ocupar y que aquestos derrers dias ha sigut objecte d' acaloradas discussions y de sols un xich mortificants en un diari de la provincia. Més la índole del assumpto y la meva carencia d' informes imparcials m'ho vedan per aquesta vegada. Una altra tal volta 'n podré parlar.

Avansan los travalls d' esplanació en los terrenos ahont s' ha de construhir la nova hermita de Sant Antoni.

Lo projecte sabém, per personas peritíssimas que l' han tingut á las mans, que es d' un gust *especial, pero molt especial.—V. Estrem.*

«Querer es poder»

Y 'l que vulgui se pot curar pagant després de curat. Curació de qualsevol mal venéreo ó sifilítich.

Pera més detalls llegeixis en 4.ª página **Miraculosos confits ó Injecció anti-venéreos y Roob anti-sifilítich COSTANZI.**

Nostres apreciables lectors llegiràn en la present edició un anunci de la **ben reputada** firma dels senyors **Valentín & Comp.,** Banquers y Expendedoría general de loteria á **Hamburg,** tocant á la lotería d' Hamburg y no dubtém que 'ls interessarà molt, ja que ofereix per pochs gastos alcansar en un cás felís una fortuna ben important. **Aquesta casa envía gratis y franch lo prospecte oficial á quí 'l demana.**

Secció oficial

Registre civil

dels dias 3, 4 y 5 de Juny de 1900

Naixements

Esteve Catruch Cusí, de Esteve y Teresa.—Ramón Olivé Gavaldá, de Ramón y Marina.

Matrimonis

Daniel Ribal, ab Matilde Vilella.—Francisco Gustantí, ab Josepha Guinovart.—Agustí Ollé, ab Marina Lavila.—Francisco García, ab María Ferré.—Miquel Sobrepere, ab María Sobrepere.—Pere Masdeu, ab Jovita Alegret.—Pau Ferré, ab Francisca Masagué.—Pere Cunillera, ab Adelaida Vallés.—Joan Piñol, ab Francisca Sotorra, Joseph Praixens, ab Matiide Montlleó.—Joseph Carnicé, ab Plácida Viñas.—Matías Gras, ab María Lladó.—Plató Sans, ab Rofina Aguiló.

Defuncions

Anna Obré Salvany, 5 anys, Alt de Sant Pere, 2. —Pere Tomás Grau, 25 anys, Hospital Civil.—Joan Blasco Borrell, 20 mesos, Sant Pere alt, 68.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Nobert.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Segueix á las 7 de la tarde la novena del gloriós S. Antoni de Padua predicant tots los dias lo Reverent P. Andreu Bolart, definidor de la religió franciscana, acabantse ab lo cant dels goigs.

Segueix tots los dias á las 6 del matí lo mes del S. Cort de Jesús durant la Missa.

Sant de demá.—Sant Robert.

Anuncis particulars

Banda "LA PALMA"

Aquesta Banda s' ofereix al públich en general pera tota classe de serveys concernents á la mateixa. —Preus económichs.

Pera detalls y contracta á la conserjería de la mateixa Societat, Galanes, 8.

AIGUAS SALUDABLES

Establiment obert tot l' any

Lloch de verdader recreo, no sols pera las personas aymants del camp y excursions, si que també, pera las que necessitan, per consell médich, lo prómpte restabliment de la salut; en éll trobarán quants ho demanin los utensilis necessaris de cuyna y begudas de totas classes, inclós lo café.

Aquest pintoresch lloch se troba rodejat de boscos y està situat en lo terme de Castellvell, ferate 'l *Mas de Cercós* y á mitj kilómetre del *Salt*

L' amo del establiment *JOAN RABASÓ.*

COLEGI DE 1.ª Y 2.ª ENSENYANSA

DE

NTRA. SRA. DE MISERICORDIA

DIRIGIT PER

D. Joseph Maria Domingo

Llicenciat en Ciencias

Reus.—Arrabal alt de Jesús, 44.—Reus.

Lo dia primer de Juny donará principi un curset preparatori pera l' exámen d' ingrés indispensable als que desitjin cursar lo Batxillerat.

Durant l' istiu continuarán obertas las classes de Párvuls, Elemental Superior y las especials pera Senyoretas de S á 9 y de 12 á 1.

Lo dia 15 del próxim Setembre s' obrirá la matrícola pera las classes de 2.ª ensenyansa, comers, dibuix, pintura, gimnassia, solfeig y música vocal é instrumental; totas á cárrech de reputats Professors.

Existeix també en lo Colegi la Sucursal del Seminari de Tarragona.

Director espiritual lo Rvnt. D. Pau Cesari.

Professor de Religió lo Rvnt. D. Joan Rius.

Los resultats en la ensenyansa son positius, la educació cristiana y 'l tracte ab los pensionistas es de familia, procurantloshi una alimentació abundant y nutritiva.

S' admeten pensionistas, mitj-pensionistas y externs.

Reus 27 de Maig de 1900.

LLIBRES

Poesías, de D. Eugeni Mata y Miarons.—Una pesseta, 'l tomo.

Rosari del cor, poesías de D. Francisco Gras y Elías.—Duas pessetas, lo tomo.

Se venen en la Imprempta d' aquest diari.

Interessant als viticultors

CARTILLA RÚSTICA

PERA US DEL CULTIVADOR

DE LA

VINYA AMERICANA

PUBLICADA

Per la Redacció de «El Labriego»

Vista la bona acullida que ha merescut la primera edició d' aquesta CARTILLA RÚSTICA impresa en idioma catalá, tota vegada que 's vegé agotada en un breu espay de temps, la Redacció de «El Labriego» cregué convenient procedir á sa reimpresió al castellá, degudament aumentada.

Dita CARTILLA la forma un volúmen en 8.º major de 140 páginas y 's ven al preu de 6 rals l' exemplar en aquesta imprempta.

Telégramas

Madrid 5.

Segons declaracions del senyor Paraíso publicadas per «El Liberal», creu aquell que 'l partit liberal seguirá idéntich camí que l' actual govern, y afegeix que la Unió Nacional está disposada á combatre qualsevol govern que mantingui la conducta del actual y contra 'ls ministeris que no entrin per lo camí de las reformas que defensa la Unió.

—En vista de que son en número considerable los suscriptors al empréstit que ho han fet en accions separadas y noms distints, es fàcil que 'l senyor Villaverde decideixi lo sorteix de las mateixas, puig que no poden prorratearse las accions aisladas.

—Lo Govern nega quant diu la prempsa sobre la pretensió dels inglesos en Balears y Canarias.

Jamay, diu, foren tan cordials las relacions entre Inglaterra y Espanya.

Per lo ministeri de la Governació s' ha demanat á las autoritats de Portugal que 'ls agents d' Oporto entreguin á las autoritats espanyolas los germans Ayuso, autors del robo d' accions de la Tabacalera.

París 5.

Pretoria 1.—En la reunió de quefes militars burghers que tingueren á Pretoria se va censurá la fugida de Kruger y del govern: lo Concell asumí lo govern y declarà que era possible defensar á Pretoria.

Interrogat M. Delarez, ha dit que Pretoria será defensada fins al últim extrem.

Han marxat 5.000 homes á Standerton, Orange, á fi de tallar las comunicacions inglesas. Las autoritats locals desplegan molta energía. La sortida dels habitants ha acabat.

Altres telégramas de Pretoria diuhen que las tropas inglesas cercarán la ciutat y que no 's creu en la ressistencia.

Imp. C. Ferrando, Plassa de la Constitució, 7.

PASTILLAS ⁂ FONT

Cloro-Boro-Sodicas á la Cocaina y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativa com ulcerosa y granulosa; tos faringea, ronquera, afonía y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Dipósit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en totas las bonas farmacias y principals droguerias.

Secció comercial

J. Marsans Rof

Representant en Reus: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	71'42	Aduanas	'
Amortizable 5 0[0	87'50	Norts	55'30
Colonials	118'25	Alicants	80'20
Cubas 1886	82'87	Orenses	21'40
Cubas 1890	69'87	Obs. 6 0[0 Fransa	94'
Filipinas	'	Id. 6 0[0 »	50'75
Exterior París	73'20	Id. 3 0[0 »	'

GIROS

París	25'80	Londres	31'65

Ordres de Bolsa pera Barcelona Madrid y París.—Compra y venda al comptat de tota classe de valors.—Descompte de cupons.—Compra de monedas d' or y bitllets de tots los paissos.—Giros sobre Barcelona y Madrid.

Cambis corrents

en lo día d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper.
Londres 90 dias fetxa.	'	'	31'25
» 8 dias vista	'	'	'
» vista	'	'	31'65
París 90 dias fetxa	'	'	'
París vista	'	25'10	25'50
Cette vista	'	'	'
Hamburg	'	'	'

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.	640		
Industrial Farinera	670		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	645		
Manufacturera de Algodón		160	
C.a Reusense de Tranvías	25		
C.a Reusense de Tranvías privilegiadas 5 per 100	250		

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d' ahir.

Interior	71'42	Cubas del 86	82'87
Orenses	21'35	Cubas del 90	69'75
Colonial	'	Amortizable 5 0[0	87'50
Norts	55'30	Ob. 5 0[0 Almansa	'
Alicants	80'20	Id. 3 0[0 Fransa	50'87
Filipinas	'		

PARIS

Exterior	73'25	Interior	71'50

GIROS

París	25'80	Londres	31'65

Se reben órdres pera operacions de Bolsa Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paissos.

A. SALVATI COSTANZI
Carrer Diputació, 435.
Barcelona

MIRACULOSOS ◆ CONFITS

O INJECCIÓ ANTIVENÉREOS
Y ROOB ANTISIFILÍTICH

COSTANZI

No pochs envejosos sufreixen grandement per lo favor cada dia més creixent que mereixen del públich de totas nacions los Remeys **Costanzi**, que han curat mils de malalts de **venéreo** y **sífilis** encare sent sos mals crónichs de més de 20 anys.

Dits medicaments son d' efecte tan maravellós pera 'ls *estrenyiments uretrals*, que en 20 ó 30 dias están totalment curats, evitant ademés las perillosas *candelillas*. En dos ó tres dias será radicalment curada la *purgació* recent y en cinch ó sis dias la *crónica* y gota militar. Inmillorable pera las *úlceras* y *fluix blanch* de las *donas*, *arenillas* y *catarros* de la *vejiga*, *escozores uretrales*, *calculs*, *retencions d' orina* y *demés infeccions genito urinarias* y especialment la *sífilis* encarque sia hereditaria. Pera la curació de la *sífilis*, lo Roob ha donat probas patents d' una superioritat incontestable sobre tots los antisifilítichs fins ara coneguts, perque es l' únich que no conté *Ioduro de Potasio* ni cap *sustancia Mercurial*. Per lo contrari, la missió del Roob estriba precisament en contrarrestar los efectes de tals sustancias, tan desastrosos pera la salut, ja que com es sabut causan malaltías no molt fácils de curar. Lo Roob te ademés la ventatja de poderse usar ab profit en cualsevol mes del any. Als incrédols se 'ls hi admet lo pago una vegada curats, previ lo tracte especial y exclusiu ab l' inventor. *Carrer Diputació, 435, Barcelona.*—Preu de la **Injecció Costanzi**, pessetas 4. Preu dels Confits antivenéreos pera quins no vulguin usar injeccions, pesseta 5. Roob antisifilítich, lo Frasco, pessetas 4. Pera provincias afegir pessetas 1'60. Dits medicaments están de venta en totas las Farmacias. A Reus en la Farmacia de **D. Anton Serra**, Arrabal de Santa Anna, *80*, en la del **Dr. Carpa** y en la Droguería de **D. Francisco Freixa** Plassa de Prim, 1.

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Juny de 1900

Línea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirán de Barcelona directament pera Montevideo y Buenos-Aires los magnífichs y rápits vapors francesos

lo día 11 de Juny lo vapor «Espagne»
lo día 21 de » lo » «France»

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirá de Barcelona lo de Juny pera Dakar, Rio Janeiro y Santos lo grandiós y acreditat vapor francés

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.a, Plassa de Palacio.—Barcelona.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Invitación para participar á la próxima

GRAN LOTERÍA DE DINERO

500,000

MARCOS

ó aproximadamente

PESETAS 800.000

como premio mayor pueden ganarse en caso mas feliz en la nueva gran Lotería de dinero garantizada por el Estado de Hamburgo

ESPECIALMENTE:

1	Premio á M	300000
1	Premio á M	200000
1	Premio á M	100000
2	Premios á M	75000
1	Premio á M	70000
1	Premio á M	65000
1	Premio á M	60000
1	Premio á M	55000
2	Premios á M	50000
1	Premio á M	40000
1	Premio á M	30000
2	Premios á M	20000
26	Premios á M	10000
56	Premios á M	5000
106	Premios á M	3000
206	Premios á M	2000
812	Premios á M	1000
1518	Premios á M	400
36952	Premios á M	155
19490	Premios á M	300, 200, 134, 104, 100, 73, 45, 21

La Lotería de dinero bien importante autorizada por el Alto Gobierno de Hamburgo y garantizada por la Hacienda pública del Estado, contiene *billetes* **118000** de los cuales **59.180** deben obtener premios con toda seguridad.

Todo el capital incl. 58820 billetes gratuitos importa

Marcos 11,764.525

ó sean aproximadamente

PESETAS 19,000,000

La instalación favorable de esta Lotería está arreglada de tal menera, que todos los arriba indicados 59.180 premios hallarán seguramente su decisión en clases sucesivas.

El premio mayor de la primera clase es de marcos 50.000, dela segunda 55.000 asciende en la tercera á 60,000, en la cuarta á 65.000, en la quinta á 70.000 en la sexta á 75.000 y en la séptima clase podria en caso mas feliz eventualmente importar 500.000, especialmente 300.000, 200,000 marcos etc.

La casa infrascrita invita por la presente á interesarse en esta gran lotería de dinero. Las personas que nos envian sus pedidos se servirán añadir á la vez los respectivos importes en billetes de Banco, libranzas de Giro Mutuo, estendidas á nuestra orden, giradas sobre Barcelona ó Madrid, letras de cambio facil á cobrar, ó en sellos de correo.

Para el sorteo de la primera clase cuesta:

1 BILLETE ORIGINAL ENTERO. PESETAS 10
1 BILLETE ORIGINAL MEDIO. PESETAS 5

El precio de los billetes de las clases siguientes, como tambien la instalación de todos los premios y las fechas de los sorteos, en fin todos los pormenores se verá del prospecto oficial.

Cada persona recibe los billetes originales directamente que se hallan provistos de las armas del Estado, como tambien el prospecto oficial. Verificado el sorteo, se envia á todo interesado la lista oficial de los números agraciados, prevista de las armas del Estado. El pago de los premios se verifica segun las disposiciones indicadas en el prospecto y bajo garantia del Estado. En caso que el contenido del prospecto no convendría á los interesados, los billetes podrán devolvérsenos pero siempre antes del sorteo y el importe remitídonos será restituido. Los pedidos deben remitírsenos directamente lo mas pronto posible pero siempre antes del

14 Junio de 1900

FECHA DEL SORTEO

Valentin y Comp.

Expendeduría general de loterías

HAMBURGO

ALEMANIA.

Para orientarse se envia gratis y franco el prospecto oficial á quien lo pida

OJO ⁕ AGRICULTORS ⁕ OJO

Si voleu conservar vostra Vinya, Olivera, Taronjer Llimoner y arbres fruyters, probeu lo polvo SUBLIMIOR que á donat molt bons resultats á Fransa, segons marca registrada que posseheix son inventor y fabricant, Mr. Claria de Toulouse, contra las malaltías Mildiu, Blach Rot, Oidium, Codrilis, Antraenosa, Ayrals, Pulgons diversos Altisa, Liquens y Musgos, sense necessitat de sofre ni sulfat.

Dirigirse á son representant en aquesta **D. MATÍAS ESTEVE, (kiosco), passeig Mata.**